

Sygn. akt IV CSK 367/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Gminy B.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w E.
i Biuru Projektów "B." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej P. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w E.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony pozwanej P. Sp. z o.o. w E. na rzecz strony powodowej kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej P. sp. z o.o. w E. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹§ 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie prawa procesowego, tj. art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. przez dopuszczenie dowodów

z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową w postępowaniu apelacyjnym, którymi dysponowała od początku procesu, czyli od 2011 r. i które mogła powołać przed Sądem pierwszej instancji, a w szczególności z dokumentu prywatnego - oświadczenia byłego burmistrza Gminy B. z dnia 19 marca 2010 r. oraz dowodu z jego zeznań jako świadka, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż na ich podstawie Sąd drugiej instancji dokonał wykładni oświadczeń woli stron objętych ugodą z dnia 18 maja 2006 r. w sposób sprzeczny z jej treścią; naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 917 k.c. przez wadliwą wykładnię ugody z dnia 18 maja 2006 r. i uznanie, że strona powodowa nie zrzekła się skutecznie roszczeń odszkodowawczych wynikających z umowy z dnia 12 lipca 2012 r., co w konsekwencji doprowadziło do zastosowania art. 471 k.c. i uwzględnienia roszczenia o naprawienie szkody; art. 83 ust. 1 ustawy o systemie oświaty w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym przez ich wadliwą wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że inwestycja polegająca na wybudowaniu budynku szkoły wraz z segmentem żywieniowym oraz salą gimnastyczną przez powodową gminę nie była realizowana w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, co miało znaczenie dla podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia; art. 471 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. oraz art. 363 k.c. przez ich wadliwą wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż strona powodowa poniosła szkodę majątkową w wysokości uwzględnionego roszczenia, gdy uszczerbek w jej majątku został pokryty z dofinansowania ze środków UE, oraz że strona powodowa poniosła szkodę w swoim majątku na skutek działania i zaniechania skarżącej strony pozwanej, w sytuacji gdy rzekoma szkoda, a przede wszystkim jej rozmiar były wynikiem okoliczności, za które skarżąca nie ponosi odpowiedzialności, a w szczególności, że to wskutek działań oraz zaniechań powódki doszło do uszkodzenia hali sportowej przy szkole w B. oraz zwiększenia zakresu ewentualnej szkody.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca strona pozwana wywodzi z nieuwzględnienia podniesionego przez nią zarzutu przedawnienia roszczenia oraz zastosowania przez Sąd drugiej instancji kombinowanej, a nie literalnej wykładni oświadczeń woli, gdy zapisy ugody pozasądowej z dnia 18 maja 2006 r. nie pozostawiały wątpliwości co do celu, który chciały osiągnąć jej strony.

Przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowisko Sądu Apelacyjnego nie daje podstaw do przyjęcia, iż wyrok ten jest wynikiem oczywistych uchybień przepisom prawa procesowego i prawa materialnego.

Kwestia charakteru działalności inwestycyjnej gminy jako jednostki samorządu terytorialnego w zakresie budowy budynków szkolnych i budynków pomocniczych oraz funkcjonalnie związanych z nimi, w których to gmina prowadzi szkołę w kontekście terminu przedawnienia była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 522/12, nie publ. i z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 28/08, nie publ.). Obowiązujący do dnia 1 września 2017 r., art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.) stanowił, iż prowadzenie szkoły nie było

działalnością gospodarczą. Jakkolwiek w powołanych judykatach stan faktyczny różnił się od stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy (budowa szkoły gimnazjum z salą sportową [sala gimnastyczna] i segmentem żywieniowym), o tyle, że w tamtych sprawach istniały już budynki szkół, natomiast doszło do ich rozbudowy, bądź też budowy budynków pomocniczych oraz funkcjonalnie z nimi związanych, przedmiotowa inwestycja, z którą wiąże się dochodzone w tej sprawie roszczenie, była realizowana w ramach zadania z zakresu edukacji, która nie stanowi działalności gospodarczej, zaś prowadzenie szkoły jest uzależnione od zapewnienia w tym zakresie odpowiednich warunków. Jednych z nich jest postawienie szkoły wraz z towarzyszącymi obiektami, zapewniającymi jej prawidłowe funkcjonowanie. W tych okolicznościach przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, iż roszczenie powodowej Gminy z tytułu nienależytego wykonania umowy, której przedmiotem było postawienie szkoły gimnazjum z salą sportową i segmentem żywieniowym, nie wiąże się z działalnością gospodarczą, nie może być uznane jako oczywiście nieprawidłowe. Należy podkreślić, że nieruchomości, na której wybudowano budynek gimnazjum z salą sportową oraz segmentem żywieniowym została przekazana w trwałą zarząd dla [...] Gimnazjum im. [...] w B.. (k. 77).

Tak samo argumentacja i ocena Sądu Apelacyjnego w kwestii tego, co było przedmiotem ugody z dnia 18 maja 2006 r. i jakich roszczeń jej strony się zrzekły, nie uzasadnia tezy, iż w tym zakresie skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. Analizując zapis paragrafu 4 tej ugody, Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na wskazany w paragrafie 1 cel zawarcia ugody, a mianowicie chodziło o toczące się spory sądowe wokół niezapłaconych faktur wystawionych przez skarżącą stronę pozwaną oraz dochodzonej przez stronę powodową zapłaty kar umownych za przerwę w realizacji robót budowlanych. Sąd drugiej instancji zauważył też, że wspomniana ugoda została zawarta już po tym, jak zaczęły się ujawniać wady w wykonawstwie i kwestie te nie znalazły odzwierciedlenia w tej ugodzie, tym bardziej, że po podpisaniu ugody nie wstrzymano prac związanych z usuwaniem wad, a także były zgłaszane kolejne wadliwości w wykonawstwie i strony spotykały się w celu dokonania oględzin. Biorąc pod uwagę naprowadzone okoliczności, Sąd drugiej instancji stwierdził, że powołana ugoda nie obejmowała

dochodzonych w tej sprawie roszczeń odszkodowawczych z tytułu wadliwego wykonania robót budowlanych. Paragraf 4 ugody wyraźnie stanowi o wyczerpaniu wszelkich roszczeń stron z tytułów wskazanych w paragrafie 1, w którym skonkretyzowano zawisłe pomiędzy stronami spory.

Jeśli chodzi o uzupełniające postępowanie dowodowe w postępowaniu drugo-instancyjnym, to Sąd Apelacyjny prowadził jej w ramach inicjatywy z urzędu (k. 1230/1, 1328), a zatem na podstawie art. 232 zd. 2 k.p.c. W konsekwencji zarzuty oparte na naruszeniu art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. nie są adekwatne. Poza tym, należało ewentualnie zgłosić zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Z formalnego punktu widzenia niepodniesienie przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika w sposób określony w art. 162 k.p.c. zarzutu naruszenia przez sąd drugiej instancji przepisów postępowania, powoduje utratę tego zarzutu w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu kasacyjnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2012 r., II PK 159/11, OSNP 2013 nr 3-4, poz. 32).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

jw

I.n